

تاریخ: ۱۳۹۴ / ۰۲ / ۰۲

شماره: ۱۹۲۷۴

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

استادداران محترم سراسر کشور

با سلام و احترام؛

به استناد ماده ۵۴ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحیه‌های بعدی آن و به منظور تحقق بند ده سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (منظمه العالی) مبنی بر «چاپک سازی، متناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز» و همچنین در اجرای طرح بهینه‌سازی ساختار سازمانی شهرداری‌ها، نقشه راه نوسازی و تحول در مدیریت و نظام اداری شهرداری‌های کشور ابلاغی در تاریخ ۱۳۹۳/۰۲/۱۴، «ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها» که بر اساس تبصره ذیل ماده ۱۱۲ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن به تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور رسیده است، برای اجرا به پیوست ابلاغ می‌گردد. شهرداری‌های سراسر کشور موظفند حداکثر ظرف مدت یکسال از تاریخ ابلاغ این بخش‌نامه، ساختار سازمانی خود را با این ضوابط تشکیلاتی انطباق دهند.

مقتضی است در اجرای ضوابط مذکور، موارد زیر رعایت گردد.

- ۱- راهبردهای انجام وظایف و ارائه خدمات در شهرداری‌ها به شرح ذیل می‌بایست در طراحی فرایندها و ساختار سازمانی شهرداری‌ها، مورد توجه و تأکید قرار گیرد.
 - الف- خرید خدمات از بخش‌تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از قبیل امور عمرانی و زیربنایی، خدمات شهری، تهییه طرح‌های توسعه شهری، حمل و نقل عمومی و سایر امور تصدی‌گری شهرداری.
 - ب- مشارکت با بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از طریق اجاره، واگذاری امکانات، امتیازات، تجهیزات و منابع فیزیکی.
 - ج- واگذاری مدیریت اماكن متعلق به شهرداری به بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی با پرداخت تمام و یا بخشی از هزینه تمام شده خدمات.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۹۴ / ۲ / ۲۰
شماره: ۱۹۲۷۶

۲- فرایند تهیه و تایید ساختار سازمانی شهرداری‌ها بر اساس ضوابط تشکیلاتی عبارت است از:

- مطالعه ماموریت‌ها و وظایف شهرداری و توزیع آنها در صورت لزوم در ستاد، منطقه، ناحیه، سازمان و موسسه/شرکت وابسته حسب مورد در قالب واحدهای سازمانی توسط شهرداری و ارائه نمودار سازمانی به شورای اداری و استخدامی ذیربطری برای بررسی.
- بررسی نمودار سازمانی پیشنهادی شهرداری و تایید آن در شورای اداری و استخدامی ذیربطری و ارائه به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- پیشنهاد تشکیلات تفصیلی توسط شهرداری در چارچوب نمودار سازمانی مصوب ابلاغی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و تایید توسط شورای اداری و استخدامی ذیربطری.
- ارائه تشکیلات تفصیلی پیشنهادی به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و تایید نهایی و ابلاغ برای اجرا.

۳- ساختار سازمانی سازمان‌های وابسته به شهرداری‌ها بر اساس فرایند بند یک این بخشنامه تهیه و به تایید خواهد رسید. سازمان‌های وابسته لازم است تا بر اساس ضوابط و شرایط مندرج در این ضوابط، تطبیق داده شوند.

۴- از تاریخ تصویب و ابلاغ این بخشنامه هر گونه تغییر و اصلاح در ساختار سازمانی شهرداری‌ها بر مبنای این ضوابط خواهد بود و شهرداری‌ها با توجه به تکالیف مذکور و متناسب با سیاست‌ها و راهبردهای جدید، ساختار سازمانی و سقف پست‌های سازمانی مصوب را پس از یک دوره چهارساله مورد بازنگری و تصویب مجدد قرار می‌دهند.

۵- تعداد پست‌های در نظر گرفته شده برای هر شهرداری در بخش ضوابط کمی ساختار سازمانی شهرداری‌ها، به صورت حداقلی می‌باشد. بنابراین لازم است تا در بررسی تشکیلات شهرداری‌ها با توجه به عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل تاثیرگذار، تعداد پست‌های سازمانی شهرداری با رعایت سایر ضوابط کمی در سقف مذکور بررسی و اقدام شود. بدینهی است ایجاد هرگونه واحد سازمانی در شهرداری صرفاً در چارچوب وظایف قانونی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۹۵ / ۰۲ / ۲۰
شماره: ۱۹۲۷۴

مصطفوی شهرداری در حوزه مدیریت شهری مجاز است و رعایت آن در بررسی ساختار سازمانی شهرداری‌ها الزامی می‌باشد.

۶- در چارچوب ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها تایید و ابلاغ ساختار سازمانی شهرداری‌های شهرهای با جمعیت صد هزار نفر و کمتر (بر اساس آخرین سرشماری رسمی کشور) به استثناء ایجاد موسسه/ شرکت وابسته به استانداری‌ها تفویض می‌گردد. لازم است تا در بررسی ساختار سازمانی شهرداری‌های مذکور، ضمن رعایت دقیق ضوابط تشکیلاتی ابلاغی با برگزاری جلسات کارشناسی با مسئولین شهرداری‌های ذیربسط نسبت به طراحی سازمانی چاپک، متناسب و منطقی با مدنظر قرار دادن عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل تاثیرگذار اقدام نموده و پس از تایید شورای اداری و استخدامی شهرداری‌های آن استان ابلاغ گردد. همچنین بمنظور نظارت بر حسن اجرای ضوابط، ضروری است تا نسخه‌ای از ساختار سازمانی شهرداری‌های مربوط را ظرف مدت پانزده روز پس از ابلاغ ساختار سازمانی به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور ارسال نمایند.

ضمنا سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور نظارت‌های لازم را به نحوه اجرای این ضوابط در شهرداری‌ها بعمل آورده و تاکید می‌نماید هرگونه عدول از ضوابط مذکور تخلف محسوب شده و در صورت مشاهده ساختار سازمانی ملغی‌الاثر و ابطال می‌شود.

عبدالرضا رحمانی فضلی

رونوشت:

جناب آقای مهندس خندان دل ریاست محترم سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور برای آگاهی شهرداران محترم اصفهان، اهواز، تبریز، شیراز، قم، کرج، مشهد برای آگاهی و اقدام لازم

بنام خدا

ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها

به منظور تحقق بند ۱۰ سیاستهای کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری(مدظله العالی) مبنی بر چابک سازی، مناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری و در اجرای ماده ۵۴ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ مبنی بر تهییه سازمان اداری شهرداریها با اطلاع شورای اسلامی شهر و تصویب وزارت کشور و تبصره ماده ۱۱۲ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۵۳ مبنی بر اخذ موافقت سازمان امور اداری و استخدامی در رابطه با هر نوع وضع، اصلاح و تغییر تشکیلات شهرداری‌ها، ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها به شرح زیر ابلاغ می‌گردد.

دامنه شمول

ماده ۱- این ضوابط معمول تمامی شهرداریها، سازمانها، موسسات و شرکت‌های وابسته به آنها می‌باشد.

سیاست‌ها و اصول حاکم

ماده ۲- سیاستها و اصول حاکم در طراحی و اجرای ساختار سازمانی شهرداریها به شرح زیر می‌باشد.

- جایگزینی راهبرد خرید خدمات به جای تولید و ارائه مستقیم خدمات
- منطقی و مناسب‌سازی، چابک سازی و افزایش انعطاف تشکیلات و ساختار اداری
- کاهش سطوح سازمانی، تجمیع واحدهای سازمانی متجلانس
- رعایت اصل عدم تمرکز در توزیع مناسب اختیارات و مسئولیت‌ها
- توسعه ارایه خدمات از طریق برون سپاری و حذف و اصلاح پست‌های مرتبط
- جامع نگری، همسوسازی و هماهنگی میان سطوح مختلف سازمانی
- تاکید بر سیاستگذاری، برنامه ریزی، هدایت و نظارت در حوزه‌های ستادی
- استفاده از ظرفیتهای موجود و توسعه ظرفیت‌های جدید در تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی و بخش خصوصی و تعاوی برای ارائه خدمات قابل واگذاری
- بازمهندسی روش‌ها و فرایندهای انجام وظایف و توسعه فناوری‌های نوین اداری و فناوری اطلاعات و ارتباطات

- ایجاد هرگونه واحد سازمانی در شهرداری صرفاً در چارچوب وظایف قانونی مصوب شهرداری در حوزه مدیریت شهری

تعاریف و اصطلاحات ساختاری

ماده ۳- تعاریف و اصطلاحات بکار رفته در این ضوابط به شرح زیر است.

- ۱- ضوابط تشکیلاتی: ضوابطی است که سیاستها و اصول حاکم بر ساختار سازمانی، تعاریف و اصطلاحات ساختاری، ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در شهرداری، ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در سازمان وابسته، ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در موسسه یا شرکت وابسته و ضوابط کمی ساختار سازمانی نظیر تعداد سطوح سازمانی، واحدهای سازمانی، تعداد و نوع پستهای سازمانی و چگونگی توزیع وظایف را تعیین می‌نماید.
- ۲- واحد سازمانی: از اجزای ساختار سازمانی است که در یکی از سطوح سازمانی با عنوانی چون معاونت، اداره کل، دفتر، مدیریت، اداره، گروه و امور، عهده‌دار انجام وظایف متجانس و مرتبط با اهداف اصلی شهرداری می‌باشد.
- ۳- سطح سازمانی: هر یک از مقاطع تشکیل دهنده سلسله مراتب سازمانی است که جزء رده مدیریتی و سرپرستی قرار می‌گیرد. هر سطح سازمانی از یک یا چند واحد سازمانی مربوط به آن سطح، ایجاد می‌شود.
- ۴- نمودار سازمانی: نموداری است که بصورت شماتیک سطوح سازمانی، روابط و سلسله مراتب واحدهای سازمانی را نشان می‌دهد. این نمودار تا دو یا سه سطح سازمانی را نمایش می‌دهد. در این نمودار عنوانین سازمان وابسته، شرکت/موسسه وابسته و یک سطح سازمانی از منطقه در صورت وجود نشان داده می‌شود.
- ۵- ساختار سازمانی: تعیین کننده حدود وظایف و اختیارات، سلسله مراتب، سطوح سازمانی و نحوه تقسیم و توزیع وظایف واحدهای سازمانی می‌باشد و شامل نمودار سازمانی، پستهای سازمانی و شرح وظایف آنها است.
- ۶- پست سازمانی: عبارت از جایگاهی در ساختار سازمانی شهرداری به منظور تصدی یک کارمند رسمی یا پیمانی برای انجام وظایف و مسئولیت‌های مشخص است.

- ۷- سازمان تفصیلی: مجموعه ای است که با توجه به نتایج حاصل از برنامه ریزی نیروی انسانی سازمان و در چارچوب نمودار سازمانی شامل تعداد، عناوین، شماره و ردیف پستها و شرح وظایف واحدهای سازمانی در یک دوره زمانی مشخص می‌باشد.
- ۸- امور تصدی‌گری: آن دسته از وظایف شهرداری به استثناء امور سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، ضابطه‌گذاری، هدایت، راهبری، کنترل و نظارت در حوزه‌های مختلف ماموریتی شهرداری از قبیل انجام فعالیت‌های عمرانی شهر - احداث، اصلاح و نگهداری معابر - پیاده‌روسازی - احداث پارکینگ عمومی - پل عابرپیاده - ایجاد و نگهداری پایانه‌های مسافربری - ایجاد، حفظ و نگهداری باغ‌ها و پارک‌های عمومی - احداث فضاهای اماكن شهری - تنظیف و پاکسازی معابر و فضاهای شهری - جمع آوری و دفن بهداشتی زباله - حمل و نقل شهری - آموزش شهروندی - تعمیر و نگهداری زیرساخت‌های شهری می‌باشد.
- ۹- پست مدیریتی و سرپرستی: جایگاه سازمانی است که اشخاص متصدی آن وظیفه هدایت، نظارت، کنترل و سازماندهی کارکنان تحت مدیریت و سرپرستی خود و یا ارائه دهنده‌گان خدمات به شهرداری را بهدهد دارند.
- ۱۰- پست پشتیبانی: جایگاه سازمانی است که اشخاص متصدی آن عهده دار مشاغلی هستند که وظایف آن مشاغل بطور مستقیم در جهت تحقق اهداف شهرداری نبوده بلکه زمینه‌ها و موجبات انجام وظایف و اهداف اصلی شهرداری را فراهم می‌آورند و به واحدهای ذیربسط در شهرداری خدمت ارائه می‌دهند.
- ۱۱- پست بانام: جایگاه سازمانی است که اختصاص به فرد معینی داشته و بر اساس ضوابط و مقررات مربوط ایجاد شده و یا می‌شود و با خروج فرد متصدی به هر دلیلی از آن پست، از ساختار سازمانی حذف می‌گردد.
- ۱۲- سازمان وابسته: سازمان وابسته بر اساس اختیارات ناشی از ماده ۵۴ قانون شهرداری بمنظور انجام امور سیاستگذاری، برنامه ریزی، کنترل، نظارت و انجام بخشی از امور تصدی‌گری شهرداری که با توجه به ماهیت آن وظایف، قابل انجام در ستاد شهرداری یا منطقه نمی‌باشند، ایجاد می‌شود. سازمان وابسته دارای اختیارات اداری و مالی است و از حیث قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مالی و معاملاتی تابع شهرداری می‌باشد.
- ۱۳- موسسه/شرکت وابسته: موسسه/شرکت وابسته بمنظور انجام بخشی امور تصدی‌گری یک یا چند شهرداری و بر اساس اختیارات ناشی از ماده ۸۴ قانون شهرداری تاسیس می‌شود و دارای شخصیت حقوقی مستقل است و مطابق با مفاد اساسنامه مصوب به صورت خودگردان و خودکفا اداره خواهد شد و بیش از ۵۰ درصد سهام

آن متعلق به یک یا چند شهرداری بصورت مشترک می‌باشد. اساسنامه موسسه/شرکت وابسته بر اساس فرایند مذکور در ماده ۸۴ قانون شهرداری و بند ۱۵ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۷۵/۳/۱ و اصلاحیه‌های بعدی آن تهیه، تصویب و به مورد اجرا گذاشته خواهد شد. اینگونه موسسه/شرکت از حیث قوانین و مقررات تابع قانون تجارت و مقررات پیش‌بینی شده در اساسنامه خواهد بود.

۱۴-منطقه شهرداری: واحد سازمانی مشخصی است که از نظر سیاست‌ها، خطمشی‌ها و قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مالی و معاملاتی تابع شهرداری است و بمنظور انجام بخشی از وظایف شهرداری در قسمتی از یک شهر با کارکردهای ویژه و سایر عوامل موثر با مرز جغرافیایی معین پیش‌بینی شده در برنامه‌ها و مطالعات شهری، در چارچوب دستورالعمل‌های مربوط در صورت لزوم ایجاد شده یا می‌شود.

۱۵-ناحیه شهرداری: واحد سازمانی مشخصی است که از نظر سیاست‌ها، خطمشی‌ها و قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مالی و معاملاتی تابع شهرداری است و به منظور انجام بخشی از وظایف منطقه یا شهرداری در محدوده یک یا چند محله با مرز جغرافیایی معین پیش‌بینی شده در برنامه‌ها و مطالعات شهری، در چارچوب دستورالعمل‌های مربوط در صورت لزوم ایجاد شده یا می‌شود.

ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی

ماده ۴ - ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی به شرح زیر است.

۱ - امور چهارمین سطح سازمانی است که عهده‌دار انجام چند وظیفه از وظایف و ماموریت‌های شهرداری حسب مورد در ذیل شهردار، معاونت، اداره کل، دفتر، مدیریت، اداره و گروه قرار می‌گیرد و در راس آن مسئول امور قرار می‌گیرد. هر امور متناسب با وظایف و ماموریت‌های محوله حداقل دارای دو پست سازمانی تحت نظر مسئول امور خواهد بود. در مورد آن دسته از وظایف و ماموریت‌هایی که شهرداری از طریق بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکلهای حرفه‌ای و صنفی انجام می‌دهد، می‌توان واحد سازمانی امور را بدون پست سازمانی زیرمجموعه آن پیش‌بینی نمود.

۲ - گروه سومین سطح سازمانی است که عهده‌دار انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری می‌باشد و وجه غالب وظایف آن سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، مطالعات کاربردی است و در راس آن رئیس گروه قرار می‌گردد. هر گروه متناسب با وظایف و ماموریت‌های محوله حداقل دارای چهار پست سازمانی تحت نظر رئیس گروه خواهد بود.

۳- اداره سومین سطح سازمانی است که عهده دار انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری می‌باشد و وجه غالب وظایف آن اجرایی است و در راس آن رئیس اداره قرار می‌گردد. هر اداره متناسب با وظایف و ماموریت‌های محله حداقل دارای چهار پست سازمانی تحت نظر رئیس اداره خواهد بود.

۴- مدیریت دومین سطح سازمانی است که انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری را در زمینه فعالیت‌های سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، مطالعات کاربردی و یا اجرایی بر عهده دارد و در راس مدیریت، مدیر قرار می‌گیرد. این واحد سازمانی تنها برای شهرهای بالای دویست هزارنفر و مراکز استان‌ها قابل پیش‌بینی است. هر مدیریت متناسب با وظایف و ماموریت‌های محله حداقل دارای هشت پست سازمانی است. مدیریت را می‌توان از واحدهای سازمانی اداره، گروه، امور و یا حسب ماموریتها و وظایف محله، پستهای سازمانی که بطور مستقیم تحت نظارت مدیر سازماندهی می‌شود، ایجاد نمود.

۵- اداره کل دومین سطح سازمانی است که عهده‌دار انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری می‌باشد و وجه غالب وظایف آن اجرایی است. در راس اداره کل، مدیر کل قرار می‌گیرد. این واحد سازمانی تنها برای شهرهای بالای یک میلیون نفر قابل پیش‌بینی است. هر اداره کل متناسب با وظایف و ماموریت‌های محله حداقل دارای شانزده پست سازمانی است. اداره کل را می‌توان از واحدهای سازمانی اداره، گروه، امور و یا حسب ماموریتها و وظایف محله، پستهای سازمانی که بطور مستقیم تحت نظارت مدیر کل سازماندهی می‌شود، ایجاد نمود. در صورتیکه در ذیل اداره کل چهار اداره، گروه یا بیشتر قرار گیرد، یک پست معاون مدیر کل قابل پیش‌بینی است.

۶- دفتر دومین سطح سازمانی است، که عهده‌دار انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری می‌باشد و وجه غالب وظایف آن سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و مطالعات کاربردی است. در راس دفتر مدیر کل قرار می‌گیرد. این واحد سازمانی تنها برای شهرهای بالای یک میلیون نفر قابل پیش‌بینی است. هر دفتر متناسب با وظایف و ماموریت‌های محله حداقل دارای شانزده پست سازمانی است. دفتر را می‌توان از واحدهای سازمانی اداره، گروه، امور و یا حسب ماموریتها و وظایف محله، پستهای سازمانی که بطور مستقیم تحت نظارت مدیر کل سازماندهی می‌شود، ایجاد نمود. در صورتیکه در ذیل دفتر چهار گروه، اداره یا بیشتر قرار گیرد، یک پست معاون مدیر کل قابل پیش‌بینی است.

۷- معاونت بالاترین سطح سازمانی است که انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری را بر عهده دارد و در راس آن، معاون قرار می‌گیرد. هر معاونت از واحدهای سازمانی متناسب با حجم و نوع وظایف و ماموریت‌های مورد نظر تشکیل می‌شود.

فعالیت‌های تحت نظر مستقیم شهردار

ماده ۵- فعالیت‌ها و ماموریت‌های زیر می‌توانند تحت نظر مستقیم شهردار قرار گیرند.

- ارتباطات و امور بین الملل
- حراست
- بازرسی و پاسخگوئی به شکایات
- حسابرسی و امور مجتمع
- امور حقوقی
- ماموریت‌هایی که حسب قوانین و مقررات ذیربطر و با تشخیص سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور اداره آنها می‌تواند تحت نظر مستقیم شهردار صورت می‌پذیرد.
- در شهرداری‌های بالای یک میلیون نفر جمعیت می‌توان یک پست قائم مقام شهردار پیش‌بینی نمود.

ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در منطقه و ناحیه شهرداری

ماده ۶- از واحدهای سازمانی معاونت، اداره، گروه و امور با توجه به ویژگی‌های هر یک، حسب مورد می‌توان برای سازماندهی منطقه و ناحیه شهرداری استفاده نمود.

ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در سازمان وابسته

ماده ۷- سازمان‌های وابسته در ذیل معاونت‌های شهرداری و یا بطور مستقیم تحت نظر شهردار سازماندهی می‌شوند. از واحدهای سازمانی معاونت، اداره، گروه و امور با توجه به ویژگی‌های هر یک، حسب مورد می‌توان برای سازماندهی سازمان وابسته استفاده نمود. در راس سازمان وابسته رییس سازمان قرار دارد. با توجه به اینکه سازمان وابسته علاوه بر اجرای ماموریت‌های محوله عهدهدار سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، کنترل و نظارت می‌باشد، در صورت ایجاد سازمان

وابسته، شهرداری نمی‌تواند برای ماموریتی که برای انجام آن سازمان ایجاد شده است، واحد سازمانی در ستاد و مناطق شهرداری پیش‌بینی نماید.

ماده ۸- عناوین، ضوابط و شرایط ایجاد سازمانهای وابسته به شهرداری به شرح زیر می‌باشد:

ردیف	نام سازمان	ضوابط و شرایط ایجاد سازمان
۱	عمران و بازآفرینی فضاهای شهری	<ul style="list-style-type: none"> • وجود حداقل صد هکتار مجموع بافت فرسوده، تاریخی و اسکان غیر رسمی مصوب • و حداقل پنجاه میلیارد ریال متوسط میزان اعتبار صرف شده در حوزه بافت‌های فرسوده، تاریخی و اسکان غیر رسمی در سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان • و حداقل پانصد میلیارد ریال متوسط عملکرد بودجه عمرانی در سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان
۲	سیما، منظر و فضای سبز شهری	<ul style="list-style-type: none"> • وجود حداقل ۱۰ متر مربع سرانه فضای سبز شهری در محدوده و حریم شهر • و وجود حداقل ۱۰۰ هکتار فضای سبز تجهیزشده شهری عمومی (کارکردهای اجتماعی)
۳	آتش نشانی و خدمات ایمنی	<ul style="list-style-type: none"> • وجود حداقل دو ایستگاه آتش نشانی مستقل • و انجام حداقل ۴۵۰ عملیات اطفاء و امداد در سال بر اساس متوسط سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان • تبصره- در شهرهای با درجه آسیب‌پذیری بالا شامل همچواری با گسل زلزله بر اساس تایید مراجع قانونی ذیربطری یا وجود شهرک‌های صنعتی و گروه صنایع و کارخانجات تولیدی در محدوده و حریم قانونی شهر یا وجود ساختمان‌های متعدد بلند مرتبه در محدوده و حریم قانونی شهر در صورت داشتن حداقل دو ایستگاه آتش نشانی مستقل می‌توان سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی ایجاد نمود.
۴	مدیریت پسمند	<ul style="list-style-type: none"> • وجود طرح جامع مدیریت پسمند مصوب • و تولید حداقل ۱۵۰ تن در روز پسمند عادی

<ul style="list-style-type: none"> برخورداری از حداقل یک میدان مرکزی، یک بازار منطقه‌ای و یک بازار محله‌ای میوه، ترهبار و فرآورده‌های کشاورزی یا وجود حداقل ۵۰ هزار جواز کسب صادر شده فعال برای مشاغل شهری مشمول ساماندهی مشاغل 	<p>ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی</p>	۵
<ul style="list-style-type: none"> وجود آرامستان اصلی (مرکزی) تحت تملک شهرداری و وجود به طور متوسط حداقل ۴ تدفین در روز در طول سال منتهی به سال درخواست با تایید مراجع قانونی ذیربط 	<p>مدیریت آرامستان‌ها</p>	۶
<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن حداقل دویست هزار نفر جمعیت شهری و مراکز استان‌ها و وجود حداقل ۱۵۰ اتوبوس شهری فعال یا معادل آن تحت نظارت شهرداری برای جابجایی شهروندان (هر اتوبوس معادل ۲ میدی‌بوس، ۴ مینی‌بوس، ۸ ون و ۱۶ تاکسی می‌باشد). و وجود حداقل یک پایانه حمل و نقل برون شهری 	<p>مدیریت حمل و نقل بار و مسافر</p> <ul style="list-style-type: none"> در صورتیکه شهرداری بر اساس این ضوابط دارای سازمان مدیریت حمل و نقل بار باشد، عنوان این سازمان به سازمان مدیریت حمل و نقل مسافر تغییر می‌یابد. 	۷
<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن حداقل یک میلیون نفر جمعیت شهری و وجود حداقل ۳۰۰ کامیون فعال یا معادل آن تحت نظارت شهرداری برای جابجایی بار با پلاک انتظامی زرد (هر کامیون معادل ۲ کامیونت، ۴ ون‌باری، ۸ وانت می‌باشد). 	<p>مدیریت حمل و نقل بار</p>	۸
<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن حداقل دویست هزار نفر جمعیت شهری و مراکز استان‌ها و وجود مرکز کنترل ترافیک 	<p>مدیریت و مهندسی شبکه حمل و نقل</p>	۹
<ul style="list-style-type: none"> وجود حداقل ۲۵ مینی‌بوس شهری فعال یا معادل آن تحت نظارت شهرداری برای جابجایی شهروندان (هر اتوبوس معادل ۲ میدی‌بوس، ۴ مینی‌بوس، ۸ ون و ۱۶ تاکسی می‌باشد). 	<p>مدیریت حمل و نقل</p>	۱۰
<ul style="list-style-type: none"> وجود مصوبه احداث خط قطار شهری از شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور 	<p>حمل و نقل ریلی</p>	۱۱
<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن حداقل دویست هزار نفر جمعیت شهری و مراکز استان‌ها 	<p>فرهنگی، اجتماعی و ورزشی</p>	۱۲

<ul style="list-style-type: none"> • وجود حداقل ۲ فرهنگسرا با استانداردهای ابلاغی تحت مدیریت و نظارت شهرداری • وجود حداقل ۴ ورزشگاه، سالن ورزشی و زمین بازی با استانداردهای ابلاغی تحت مدیریت و نظارت شهرداری 		
<ul style="list-style-type: none"> • تامین بطور متوسط حداقل ۱۰ درصد از عملکرد کل بودجه شهرداری از محل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بر اساس تفریغ بودجه مصوب شهرداری در سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان • يا متوسط مجموع سقف قراردادهای مشارکتی و سرمایه‌گذاری در سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان معادل ۲۵ درصد عملکرد بودجه 	۱۳	سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های مردمی
<ul style="list-style-type: none"> • مراکز استان‌ها • وجود مرکز داده با استاندارد TIA-902 Tier3 حداقل با • وجود زیرساخت ارتباطی استاندارد میان ساختمان‌های مختلف شهرداری و استانداری و دستگاه‌های استانی خدمت‌رسان • وجود زیرساخت ارتباطی استاندارد با شهرداری‌های استان 	۱۴	فناوری اطلاعات و ارتباطات

تبصره- در صورتی که پس از ابلاغ این ضوابط، وظایف قانونی جدیدی برای شهرداری‌ها در راستای تحقق مدیریت جامع شهری در مراجع قانونی ذیربطری به تایید و تصویب برسد، سازمان می‌تواند در موارد خاص با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به پیش‌بینی سازمانی جدید با ضوابط و شرایط لازم اقدام نماید.

ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در موسسه/شرکت وابسته

ماده ۹- سازماندهی موسسه/شرکت وابسته بر اساس ضوابط و مقررات پیش‌بینی شده در اساسنامه آن‌ها می‌باشد. موسسه/شرکت وابسته در ذیل معاونت‌های شهرداری و یا بطور مستقیم تحت نظر شهردار قرار می‌گیرند. کارمندان موسسه/شرکت وابسته از حیث قوانین و مقرراتتابع احکام پیش‌بینی شده در اساسنامه مصوب و قانون تجارت می‌باشند و شهرداری هیچ گونه تعهد و یا مسئولیت استخدامی در قبال این کارمندان ندارد و هرگونه ماموریت و انتقال کارکنان موسسه/شرکت وابسته به ستاد شهرداری، منطقه، ناحیه و سازمان‌های وابسته و سایر موسسات و شرکتهای

وابسته و بالعکس ممنوع می‌باشد. در صورت ایجاد موسسه/شرکت وابسته، شهرداری نمی‌تواند برای ماموریتی که برای انجام آن موسسه/شرکت وابسته ایجاد شده است سازمان وابسته پیش‌بینی نماید.

ضوابط کمی ساختار سازمانی

ماده ۱۰- ضوابط کمی حاکم بر طراحی ساختار سازمانی به شرح زیر است.

۱- برای شهرهای ده هزار تا یک میلیون و پانصد هزار نفر جمعیت، حداکثر به ازای هر هزار نفر جمعیت، دو پست سازمانی و به ازای هر دو هزار نفر بیشتر از یک میلیون و پانصد هزار نفر یک پست سازمانی برای ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمان‌های وابسته به استثناء سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی قابل پیش‌بینی می‌باشد. برای شهرهای با جمعیت کمتر از ده هزار نفر، بر اساس شرایط و ویژگی‌های خاص هر شهر تا سقف ۲۰ پست سازمانی قابل پیش‌بینی می‌باشد.

۲- سقف پست‌های سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی برای شهرهای زیر یک میلیون و پانصد هزار نفر جمعیت، حداکثر به ازای هر سه هزار نفر جمعیت دو پست سازمانی و به ازای هر هزار نفر بیشتر از یک میلیون و پانصد هزار نفر یک پست سازمانی قابل پیش‌بینی می‌باشد.

۳- نسبت تعداد پست‌های مدیریتی و سرپرستی به استثناء مستول امور، به تعداد کل پست‌ها در ساختار تفصیلی ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمان‌های وابسته به استثناء سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی حداکثر ۱۵ درصد می‌باشد.

۴- نسبت تعداد کل پست‌های پشتیبانی به تعداد کل پست‌ها در ساختار تفصیلی ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمان‌های وابسته به استثناء سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی حداکثر ۲۰ درصد می‌باشد.

۵- نسبت تعداد کل پست‌های ستاد شهرداری در شهرداری‌های بالای دویست هزار نفر جمعیت به تعداد کل پست‌ها در ساختار تفصیلی ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمان‌های وابسته به استثناء سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی حداکثر ۲۵ درصد می‌باشد.

۶- شهرداری‌های بالای یک میلیون نفر جمعیت می‌توانند حداکثر (۶) معاون شهردار، شهرداری‌های پانصد هزار نفر جمعیت تا یک میلیون نفر جمعیت حداکثر (۵) معاون شهردار، شهرداری‌های دویست هزار نفر جمعیت تا پانصد هزار نفر جمعیت حداکثر (۴) معاون شهردار و شهرداری‌های پنجاه هزار نفر جمعیت تا دویست هزار نفر جمعیت شهرداری‌ها حداکثر (۳) معاون شهردار و شهرداری‌های ۵۰ هزار نفر جمعیت تا پنجاه هزار نفر جمعیت

حداکثر (۱) معاون شهردار در ساختار سازمانی خود پیش‌بینی نمایند. به شهرداری‌های مراکز استان با کمتر از دویست هزارنفر جمعیت حداکثر (۴) معاون شهردار تعلق می‌گیرد. در صورتی که پس از ابلاغ ضوابط سازماندهی شهرداری‌ها، وظایف قانونی جدیدی برای شهرداری‌ها در راستای تحقق مدیریت جامع شهری در مراجع قانونی ذیربیط به تصویب برسد، سازمان می‌تواند در موارد خاص با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از محدودیت این بند عدول نماید.

-۷- تعداد پست مشاور زیر نظر شهردار برای شهرداری‌های بالای دویست هزارنفر جمعیت و مراکز استان‌ها حداکثر به تعداد معاونین آن خواهد بود.

فرایند طراحی و تصویب ساختار سازمانی

ماده ۱۱- ساختار سازمانی و سقف پست‌های سازمانی مصوب پس از یک دوره چهارساله مناسب با سیاست‌ها و راهبردهای جدید مورد بازنگری و تصویب مجدد قرار خواهد گرفت. فرایند تهیه و تصویب ساختار سازمانی در شهرداری ها به شرح زیر است:

۱- انجام مطالعات لازم درخصوص معماری و طراحی سازمانی به منظور تهیه ساختار سازمانی شامل توزیع اختیارات و مسئولیتها در قالب ستاد، مناطق، نواحی، سازمانهای وابسته و موسسات/شرکتهای وابسته توسط شهرداری با رعایت سیاستهای موضوع ماده ۲ این ضابطه و طرق ذیل برای انجام وظایف و ماموریت‌های شهرداری

الف- خرید خدمات از بخش‌تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از قبیل امور عمرانی و زیربنایی، خدمات شهری، تهیه طرح‌های توسعه شهری، حمل و نقل عمومی و سایر امور تصدی‌گری شهرداری

ب- مشارکت با بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از طریق اجاره، واگذاری امکانات، امتیازات، تجهیزات و منابع فیزیکی

ج- واگذاری مدیریت واحدهای شهرداری به بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی با پرداخت تمام و یا بخشی از هزینه تمام شده خدمات

د- انجام بخشی از امور تصدی‌گری توسط موسسه/شرکت وابسته در صورت عدم امکان استفاده از شیوه‌های الف تا ج

- ۶- انجام بخشی از وظایف تصدیگری توسط ستاد شهرداری، منطقه، ناحیه، سازمان وابسته در صورت عدم امکان استفاده از شیوه های الف تا د
- ۲- تهیه و تنظیم نمودار سازمانی برای ستاد شهرداری، مناطق، نواحی، به همراه عناوین سازمانهای وابسته و موسسات/شرکتهای وابسته توسط شهرداری و ارسال آن به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور براساس ضوابط ساختار سازمانی شهرداری‌ها با اطلاع شورای اسلامی شهر جهت تصویب و ابلاغ.
- ۳- تهیه و تنظیم سازمان تفصیلی ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمانهای وابسته، در سقف پست‌های سازمانی مصوب و نمودار سازمانی تایید شده با رعایت ضوابط ابلاغی و ارائه آن به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور.
- ۴- انجام تغییرات لازم بر روی اساسنامه موسسات/شرکتهای وابسته و پیشنهاد اساسنامه اصلاحی به شورای اسلامی شهر و ارائه آن پس از تصویب شورای اسلامی شهر، به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور.
- ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها در ۱۱ ماده و یک تبصره و دوازده صفحه در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲ به تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور رسیده است.

۱۱۶۴۵ شماره نامه:

۹۲، ۲، ۲ تاریخ نامه:

پرست:

(۰)

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

بسم تعالیٰ

برادر ارجمند جناب آقای خندان دل
معاون محترم وزیر کشور و رئیس سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

بسلام

پیرو بررسیهای مشترک در خصوص ضوابط ساختار سازمانی شهرداری ها و بازگشت به نامه شماره ۳۷۳۴ مورخ ۱۳۹۴/۲/۱ آن سازمان به استناد تبصره ذیل ماده ۱۱۲ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ و اصلاحیه های بعدی آن، « ضوابط تشکیلاتی شهرداری ها » با رعایت موارد ذیل جهت اجرا، به پیوست در يازده ماده و یک تبصره و دوازده صفحه ابلاغ می گردد.

۱- تعداد پست های در نظر گرفته شده برای هر شهرداری در بخش ضوابط کمی ساختار سازمانی شهرداری ها،

بصورت حداکثری می باشد، بنابراین لازم است تا در بررسی تشکیلات شهرداری ها با توجه به عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل تاثیرگذار، تعداد پست های سازمانی شهرداری با رعایت سایر ضوابط کمی در سقف مذکور بررسی و ابلاغ شود.

۲- نسخه ای از ساختار سازمانی شهرداری ها که بر اساس ضوابط پیوست تهیه و به تایید رسیده است به این سازمان ارسال شود.

۳- این سازمان نظارت های لازم را به نحوه اجرای ضوابط ابلاغی در شهرداری ها بعمل آورده و عدول از ضوابط مذکور تخلف محسوب شده و در صورت مشاهده هر گونه انحراف، ساختار سازمانی ملغی الاثر و ابطال می شود.

۴- با ابلاغ این ضوابط تمامی اختیارات گذشته که به وزارت کشور در این حوزه تفویض گردیده است ملغی الاثر اعلام می گردد.

محمود عسکری آزاد

جانشین رئیس در توسعه مدیریت و سرمایه انسانی

رونوشت:

معاونت نوسازی اداری جهت نظارت و اقدام لازم بر حسن اجرای ضوابط

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

وزیر
۰۰

تاریخ ۱۳۹۶/۲/۲۰
شماره ۱۴۲۷۴
پیوست

استانداران محترم سراسر کشور

با سلام و احترام:

به استناد ماده ۵۴ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحیه‌های بعدی آن و به منظور تحقق بند ۵ سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدله‌العلی) مبنی بر «چاپک سازی، مناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز» و همچنین در اجرای طرح بهینه‌سازی ساختار سازمانی شهرداری‌ها، نقشه راه نوسازی و تحول در مدیریت و نظام اداری شهرداری‌های کشور ابلاغی در تاریخ ۱۳۹۳/۲/۱۴، «ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها» که بر اساس تبصره ذیل ماده ۱۱۲ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن به تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور رسیده است، برای اجرا به پیوست ابلاغ می‌گردد. شهرداری‌های سراسر کشور موظفند حداکثر ظرف مدت یکسال از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، ساختار سازمانی خود را با این ضوابط تشکیلاتی انطباق دهند.

مقتضی است در اجرای ضوابط مذکور، موارد زیر رعایت گردد.

- ۱- راهبردهای انجام وظایف و ارائه خدمات در شهرداری‌ها به شرح ذیل می‌بایست در طراحی فرایندها و ساختار سازمانی شهرداری‌ها، مورد توجه و تأکید قرار گیرد.
- الف- خرید خدمات از بخش‌تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از قبیل امور عمرانی و زیربنایی، خدمات شهری، تهیه طرح‌های توسعه شهری، حمل و نقل عمومی و سایر امور تصدی‌گری شهرداری.
- ب- مشارکت با بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از طریق اجاره، واگذاری امکانات، امتیازات، تجهیزات و منابع فیزیکی.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

وزیر
۴۰

تاریخ ۱۳۹۵ / ۲ / ۲
شماره ۱۹۲۷۴
پیوست

ج- واگذاری مدیریت اماکن متعلق به شهرداری به بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی با پرداخت تمام و یا بخشی از هزینه تمام شده خدمات.

۲- فرایند تهیه و تایید ساختار سازمانی شهرداری‌ها بر اساس ضوابط تشکیلاتی عبارت است از:

- مطالعه ماموریت‌ها و وظایف شهرداری و توزیع آنها در صورت لزوم در ستاد، منطقه، ناحیه، سازمان و موسسه/شرکت وابسته حسب مورد در قالب واحدهای سازمانی توسط شهرداری و ارائه نمودار سازمانی به شورای اداری و استخدامی ذیربطری بررسی.

- بررسی نمودار سازمانی پیشنهادی شهرداری و تایید آن در شورای اداری و استخدامی ذیربطری و ارائه به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.

- پیشنهاد تشکیلات تفصیلی توسط شهرداری در چارچوب نمودار سازمانی مصوب ابلاغی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و تایید توسط شورای اداری و استخدامی ذیربطری.

- ارائه تشکیلات تفصیلی پیشنهادی به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و تایید نهایی و ابلاغ برای اجرا.

۳- ساختار سازمانی سازمان‌های وابسته به شهرداری‌ها بر اساس فرایند بند یک این بخش‌نامه تهیه و به تایید خواهد رسید. سازمان‌های وابسته لازم است تا بر اساس ضوابط و شرایط مندرج در این ضوابط، تطبیق داده شوند.

۴- از تاریخ تصویب و ابلاغ این بخش‌نامه هر گونه تغییر و اصلاح در ساختار سازمانی شهرداری‌ها بر مبنای این ضوابط خواهد بود و شهرداری‌ها با توجه به تکالیف مذکور و متناسب با سیاست‌ها و راهبردهای جدید، ساختار سازمانی و سقف پست‌های سازمانی مصوب را پس از یک دوره چهارساله مورد بازنگری و تصویب مجدد قرار می‌دهند.

۵- تعداد پست‌های در نظر گرفته شده برای هر شهرداری در بخش ضوابط کمی ساختار سازمانی شهرداری‌ها، به صورت حداقلی می‌باشد. بنابراین لازم است تا در بررسی تشکیلات شهرداری‌ها با توجه به عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

وزیر
**

تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲۰
شماره ۱۹۲۷
پیوست

مصوب شهرداری در حوزه مدیریت شهری مجاز است و رعایت آن در بررسی ساختار سازمانی شهرداری‌ها الزامی می‌باشد.

۶- در چارچوب ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها تایید و ابلاغ ساختار سازمانی شهرداری‌های شهرهای با جمعیت صد هزار نفر و کمتر (بر اساس آخرین سرشماری رسمی کشور) به استثناء ایجاد موسسه/ شرکت وابسته به استانداری‌ها تفویض می‌گردد. لازم است تا در بررسی ساختار سازمانی شهرداری‌های مذکور، ضمن رعایت دقیق ضوابط تشکیلاتی ابلاغی با برگزاری جلسات کارشناسی با مسئولین شهرداری‌های ذیربیط نسبت به طراحی سازمانی چاپک، مناسب و منطقی با مدنظر قرار دادن عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل تاثیرگذار اقدام نموده و پس از تایید شورای اداری و استخدامی شهرداری‌های آن استان ابلاغ گردد. همچنین بمنظور نظارت بر حسن اجرای ضوابط، ضروری است تا نسخه‌ای از ساختار سازمانی شهرداری‌های مربوط را ظرف مدت پانزده روز پس از ابلاغ ساختار سازمانی به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور ارسال نمایند.

ضمنا سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور نظارت‌های لازم را به نحوه اجرای این ضوابط در شهرداری‌ها بعمل آورده و تأکید می‌نماید هرگونه عدول از ضوابط مذکور تخلف محسوب شده و در صورت مشاهده ساختار سازمانی ملغی‌الاثر و ابطال می‌شود.

عبدالرضا رحمانی فضلی

رونوشت:

شهرداران محترم اصفهان، اهواز، تبریز، شیراز، قم، کرج، مشهد برای آگاهی و اقدام لازم

تاریخ: ۱۳۹۴ / ۰۲ / ۰۲

شماره: ۱۹۲۷۴

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

استادداران محترم سراسر کشور

با سلام و احترام؛

به استناد ماده ۵۴ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحیه‌های بعدی آن و به منظور تحقق بند ده سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (منظمه العالی) مبنی بر «چاپک سازی، متناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز» و همچنین در اجرای طرح بهینه‌سازی ساختار سازمانی شهرداری‌ها، نقشه راه نوسازی و تحول در مدیریت و نظام اداری شهرداری‌های کشور ابلاغی در تاریخ ۱۳۹۳/۰۲/۱۴، «ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها» که بر اساس تبصره ذیل ماده ۱۱۲ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن به تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور رسیده است، برای اجرا به پیوست ابلاغ می‌گردد. شهرداری‌های سراسر کشور موظفند حداکثر ظرف مدت یکسال از تاریخ ابلاغ این بخش‌نامه، ساختار سازمانی خود را با این ضوابط تشکیلاتی انطباق دهند.

مقتضی است در اجرای ضوابط مذکور، موارد زیر رعایت گردد.

- ۱- راهبردهای انجام وظایف و ارائه خدمات در شهرداری‌ها به شرح ذیل می‌بایست در طراحی فرایندها و ساختار سازمانی شهرداری‌ها، مورد توجه و تأکید قرار گیرد.
 - الف- خرید خدمات از بخش‌تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از قبیل امور عمرانی و زیربنایی، خدمات شهری، تهییه طرح‌های توسعه شهری، حمل و نقل عمومی و سایر امور تصدی‌گری شهرداری.
 - ب- مشارکت با بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از طریق اجاره، واگذاری امکانات، امتیازات، تجهیزات و منابع فیزیکی.
 - ج- واگذاری مدیریت اماكن متعلق به شهرداری به بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی با پرداخت تمام و یا بخشی از هزینه تمام شده خدمات.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۹۴ / ۲ / ۲۰

شماره: ۱۹۲۷

۲- فرایند تهیه و تایید ساختار سازمانی شهرداری‌ها بر اساس ضوابط تشکیلاتی عبارت است از:

- مطالعه ماموریت‌ها و وظایف شهرداری و توزیع آنها در صورت لزوم در ستاد، منطقه، ناحیه، سازمان و موسسه/شرکت وابسته حسب مورد در قالب واحدهای سازمانی توسط شهرداری و ارائه نمودار سازمانی به شورای اداری و استخدامی ذیربطری برای بررسی.
- بررسی نمودار سازمانی پیشنهادی شهرداری و تایید آن در شورای اداری و استخدامی ذیربطری و ارائه به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- پیشنهاد تشکیلات تفصیلی توسط شهرداری در چارچوب نمودار سازمانی مصوب ابلاغی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و تایید توسط شورای اداری و استخدامی ذیربطری.
- ارائه تشکیلات تفصیلی پیشنهادی به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و تایید نهایی و ابلاغ برای اجرا.

۳- ساختار سازمانی سازمان‌های وابسته به شهرداری‌ها بر اساس فرایند بند یک این بخشنامه تهیه و به تایید خواهد رسید. سازمان‌های وابسته لازم است تا بر اساس ضوابط و شرایط مندرج در این ضوابط، تطبیق داده شوند.

۴- از تاریخ تصویب و ابلاغ این بخشنامه هر گونه تغییر و اصلاح در ساختار سازمانی شهرداری‌ها بر مبنای این ضوابط خواهد بود و شهرداری‌ها با توجه به تکالیف مذکور و متناسب با سیاست‌ها و راهبردهای جدید، ساختار سازمانی و سقف پست‌های سازمانی مصوب را پس از یک دوره چهارساله مورد بازنگری و تصویب مجدد قرار می‌دهند.

۵- تعداد پست‌های در نظر گرفته شده برای هر شهرداری در بخش ضوابط کمی ساختار سازمانی شهرداری‌ها، به صورت حداقلی می‌باشد. بنابراین لازم است تا در بررسی تشکیلات شهرداری‌ها با توجه به عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل تاثیرگذار، تعداد پست‌های سازمانی شهرداری با رعایت سایر ضوابط کمی در سقف مذکور بررسی و اقدام شود. بدینهی است ایجاد هرگونه واحد سازمانی در شهرداری صرفاً در چارچوب وظایف قانونی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۹۵ / ۰۲ / ۲۰

شماره: ۱۹۲۷۶

مصطفوی شهرداری در حوزه مدیریت شهری مجاز است و رعایت آن در بررسی ساختار سازمانی شهرداری‌ها الزامی می‌باشد.

۶- در چارچوب ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها تایید و ابلاغ ساختار سازمانی شهرداری‌های شهرهای با جمعیت صد هزار نفر و کمتر (بر اساس آخرین سرشماری رسمی کشور) به استثناء ایجاد موسسه/ شرکت وابسته به استانداری‌ها تفویض می‌گردد. لازم است تا در بررسی ساختار سازمانی شهرداری‌های مذکور، ضمن رعایت دقیق ضوابط تشکیلاتی ابلاغی با برگزاری جلسات کارشناسی با مسئولین شهرداری‌های ذیربسط نسبت به طراحی سازمانی چاپک، متناسب و منطقی با مدنظر قرار دادن عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل تاثیرگذار اقدام نموده و پس از تایید شورای اداری و استخدامی شهرداری‌های آن استان ابلاغ گردد. همچنین بمنظور نظارت بر حسن اجرای ضوابط، ضروری است تا نسخه‌ای از ساختار سازمانی شهرداری‌های مربوط را ظرف مدت پانزده روز پس از ابلاغ ساختار سازمانی به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور ارسال نمایند.

ضمنا سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور نظارت‌های لازم را به نحوه اجرای این ضوابط در شهرداری‌ها بعمل آورده و تاکید می‌نماید هرگونه عدول از ضوابط مذکور تخلف محسوب شده و در صورت مشاهده ساختار سازمانی ملغی‌الاثر و ابطال می‌شود.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

رونوشت:

جناب آقای مهندس خندان دل ریاست محترم سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور برای آگاهی شهرداران محترم اصفهان، اهواز، تبریز، شیراز، قم، کرج، مشهد برای آگاهی و اقدام لازم

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۹۴/۲/۲۰

شماره: ۱۹۲۷

استانداران محترم سراسر کشور

با سلام و احترام؛

به استناد ماده ۵۴ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحیه‌های بعدی آن و به منظور تحقق بند ۵ سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله الله) مبنی بر «چاپک سازی، متناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز» و همچنین در اجرای طرح بهینه‌سازی ساختار سازمانی شهرداری‌ها، نقشه راه نوسازی و تحول در مدیریت و نظام اداری شهرداری‌های کشور ابلاغی در تاریخ ۱۳۹۳/۲/۱۴، «ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها» که بر اساس تبصره ذیل ماده ۱۱۲ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن به تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور رسیده است، برای اجرا به پیوست ابلاغ می‌گردد. شهرداری‌های سراسر کشور موظفند حداکثر ظرف مدت یکسال از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، ساختار سازمانی خود را با این ضوابط تشکیلاتی انطباق دهند.

مقتضی است در اجرای ضوابط مذکور، موارد زیر رعایت گردد.

۱- راهبردهای انجام وظایف و ارائه خدمات در شهرداری‌ها به شرح ذیل می‌بایست در طراحی فرایندها و ساختار سازمانی شهرداری‌ها، مورد توجه و تأکید قرار گیرد.

الف- خرید خدمات از بخش‌تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از قبیل امور عمرانی و زیربنایی، خدمات شهری، تهییه طرح‌های توسعه شهری، حمل و نقل عمومی و سایر امور تصدی‌گری شهرداری.

ب- مشارکت با بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از طریق اجاره، واگذاری امکانات، امتیازات، تجهیزات و منابع فیزیکی.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۹۵/۲/۲۰

شماره: ۱۹۲۷

ج- واگذاری مدیریت اماکن متعلق به شهرداری به بخش تعاوی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی با پرداخت تمام و یا بخشی از هزینه تمام شده خدمات.

۲- فرایند تهیه و تایید ساختار سازمانی شهرداری‌ها بر اساس ضوابط تشکیلاتی عبارت است از:

- مطالعه ماموریت‌ها و وظایف شهرداری و توزیع آنها در صورت لزوم در ستاد، منطقه، ناحیه، سازمان و موسسه/شرکت وابسته حسب مورد در قالب واحدهای سازمانی توسط شهرداری و ارائه نمودار سازمانی به شورای اداری و استخدامی ذیربسط برای بررسی.

- بررسی نمودار سازمانی پیشنهادی شهرداری و تایید آن در شورای اداری و استخدامی ذیربسط و ارائه به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.

- پیشنهاد تشکیلات تفصیلی توسط شهرداری در چارچوب نمودار سازمانی مصوب ابلاغی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و تایید توسط شورای اداری و استخدامی ذیربسط.

- ارائه تشکیلات تفصیلی پیشنهادی به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و تایید نهایی و ابلاغ برای اجرا.

۳- ساختار سازمانی سازمان‌های وابسته به شهرداری‌ها بر اساس فرایند بند یک این بخشنامه تهیه و به تایید خواهد رسید. سازمان‌های وابسته لازم است تا بر اساس ضوابط و شرایط مندرج در این ضوابط، تطبیق داده شوند.

۴- از تاریخ تصویب و ابلاغ این بخشنامه هر گونه تغییر و اصلاح در ساختار سازمانی شهرداری‌ها بر مبنای این ضوابط خواهد بود و شهرداری‌ها با توجه به تکالیف مذکور و مناسب با سیاست‌ها و راهبردهای جدید، ساختار سازمانی و سقف پست‌های سازمانی مصوب را پس از یک دوره چهارساله مورد بازنگری و تصویب مجدد قرار می‌دهند.

۵- تعداد پست‌های در نظر گرفته شده برای هر شهرداری در بخش ضوابط کمی ساختار سازمانی شهرداری‌ها، به صورت حداکثری می‌باشد. بنابراین لازم است تا در بررسی تشکیلات شهرداری‌ها با توجه به عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۹۵/۲/۲۰
شماره: ۱۹۲۷۶

مصوب شهرداری در حوزه مدیریت شهری مجاز است و رعایت آن در بررسی ساختار سازمانی
شهرداری‌ها الزامی می‌باشد.

۶- در چارچوب ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها تایید و ابلاغ ساختار سازمانی شهرداری‌های شهرهای با جمعیت صد هزار نفر و کمتر (بر اساس آخرین سرشماری رسمی کشور) به استثناء ایجاد موسسه/ شرکت وابسته به استانداری‌ها تفویض می‌گردد. لازم است تا در بررسی ساختار سازمانی شهرداری‌های مذکور، ضمن رعایت دقیق ضوابط تشکیلاتی ابلاغی با برگزاری جلسات کارشناسی با مسئولین شهرداری‌های ذیربیط نسبت به طراحی سازمانی چابک، مناسب و منطقی با مدنظر قرار دادن عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل تاثیرگذار اقدام نموده و پس از تایید شورای اداری و استخدامی شهرداری‌های آن استان ابلاغ گردد. همچنین بمنظور نظارت بر حسن اجرای ضوابط، ضروری است تا نسخه‌ای از ساختار سازمانی شهرداری‌های مربوط را ظرف مدت پانزده روز پس از ابلاغ ساختار سازمانی به سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور ارسال نمایند.

ضمنا سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور نظارت‌های لازم را به نحوه اجرای این ضوابط در شهرداری‌ها بعمل آورده و تاکید می‌نماید هرگونه عدول از ضوابط مذکور تخلف محسوب شده و در صورت مشاهده ساختار سازمانی ملغی‌الاثر و ابطال می‌شود.

عبدالروزه رحمانی فضله

رونوشت:

شهرداران محترم اصفهان، اهواز، تبریز، شیراز، قم، کرج، مشهد برای آگاهی و اقدام لازم

هوشمنگ خندان دل-معاون عمرانی و توسعه امور شهری و روسایی	محمد حسن آبادی-مدیر کل دفتر نوسازی، تحول اداری و فناوری اطلاعات
۹۴-۰۱-۱۹	حبیب

بنام خدا

ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها

به منظور تحقق بند ۱۰ سیاستهای کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری(مدظله العالی) مبنی بر چابک سازی، مناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری و در اجرای ماده ۵۴ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ مبنی بر تهییه سازمان اداری شهرداریها با اطلاع شورای اسلامی شهر و تصویب وزارت کشور و تبصره ماده ۱۱۲ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۵۳ مبنی بر اخذ موافقت سازمان امور اداری و استخدامی در رابطه با هر نوع وضع، اصلاح و تغییر تشکیلات شهرداری‌ها، ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها به شرح زیر ابلاغ می‌گردد.

دامنه شمول

ماده ۱- این ضوابط معمول تمامی شهرداریها، سازمانها، موسسات و شرکت‌های وابسته به آنها می‌باشد.

سیاست‌ها و اصول حاکم

ماده ۲- سیاستها و اصول حاکم در طراحی و اجرای ساختار سازمانی شهرداریها به شرح زیر می‌باشد.

- جایگزینی راهبرد خرید خدمات به جای تولید و ارائه مستقیم خدمات
- منطقی و مناسب‌سازی، چابک سازی و افزایش انعطاف تشکیلات و ساختار اداری
- کاهش سطوح سازمانی، تجمیع واحدهای سازمانی متجلانس
- رعایت اصل عدم تمرکز در توزیع مناسب اختیارات و مسئولیت‌ها
- توسعه ارایه خدمات از طریق برون سپاری و حذف و اصلاح پست‌های مرتبط
- جامع نگری، همسوسازی و هماهنگی میان سطوح مختلف سازمانی
- تاکید بر سیاستگذاری، برنامه ریزی، هدایت و نظارت در حوزه‌های ستادی
- استفاده از ظرفیتهای موجود و توسعه ظرفیت‌های جدید در تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی و بخش خصوصی و تعاوی برای ارائه خدمات قابل واگذاری
- بازمهندسی روش‌ها و فرایندهای انجام وظایف و توسعه فناوری‌های نوین اداری و فناوری اطلاعات و ارتباطات

- ایجاد هرگونه واحد سازمانی در شهرداری صرفاً در چارچوب وظایف قانونی مصوب شهرداری در حوزه مدیریت شهری

تعاریف و اصطلاحات ساختاری

ماده ۳- تعاریف و اصطلاحات بکار رفته در این ضوابط به شرح زیر است.

- ۱- ضوابط تشکیلاتی: ضوابطی است که سیاستها و اصول حاکم بر ساختار سازمانی، تعاریف و اصطلاحات ساختاری، ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در شهرداری، ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در سازمان وابسته، ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در موسسه یا شرکت وابسته و ضوابط کمی ساختار سازمانی نظیر تعداد سطوح سازمانی، واحدهای سازمانی، تعداد و نوع پستهای سازمانی و چگونگی توزیع وظایف را تعیین می‌نماید.
- ۲- واحد سازمانی: از اجزای ساختار سازمانی است که در یکی از سطوح سازمانی با عنوانی چون معاونت، اداره کل، دفتر، مدیریت، اداره، گروه و امور، عهده‌دار انجام وظایف متجانس و مرتبط با اهداف اصلی شهرداری می‌باشد.
- ۳- سطح سازمانی: هر یک از مقاطع تشکیل دهنده سلسله مراتب سازمانی است که جزء رده مدیریتی و سرپرستی قرار می‌گیرد. هر سطح سازمانی از یک یا چند واحد سازمانی مربوط به آن سطح، ایجاد می‌شود.
- ۴- نمودار سازمانی: نموداری است که بصورت شماتیک سطوح سازمانی، روابط و سلسله مراتب واحدهای سازمانی را نشان می‌دهد. این نمودار تا دو یا سه سطح سازمانی را نمایش می‌دهد. در این نمودار عنوانین سازمان وابسته، شرکت/موسسه وابسته و یک سطح سازمانی از منطقه در صورت وجود نشان داده می‌شود.
- ۵- ساختار سازمانی: تعیین کننده حدود وظایف و اختیارات، سلسله مراتب، سطوح سازمانی و نحوه تقسیم و توزیع وظایف واحدهای سازمانی می‌باشد و شامل نمودار سازمانی، پستهای سازمانی و شرح وظایف آنها است.
- ۶- پست سازمانی: عبارت از جایگاهی در ساختار سازمانی شهرداری به منظور تصدی یک کارمند رسمی یا پیمانی برای انجام وظایف و مسئولیت‌های مشخص است.

- ۷- سازمان تفصیلی: مجموعه ای است که با توجه به نتایج حاصل از برنامه ریزی نیروی انسانی سازمان و در چارچوب نمودار سازمانی شامل تعداد، عناوین، شماره و ردیف پستها و شرح وظایف واحدهای سازمانی در یک دوره زمانی مشخص می‌باشد.
- ۸- امور تصدی‌گری: آن دسته از وظایف شهرداری به استثناء امور سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، ضابطه‌گذاری، هدایت، راهبری، کنترل و نظارت در حوزه‌های مختلف ماموریتی شهرداری از قبیل انجام فعالیت‌های عمرانی شهر - احداث، اصلاح و نگهداری معابر - پیاده‌روسازی - احداث پارکینگ عمومی - پل عابرپیاده - ایجاد و نگهداری پایانه‌های مسافربری - ایجاد، حفظ و نگهداری باغ‌ها و پارک‌های عمومی - احداث فضاهای اماكن شهری - تنظیف و پاکسازی معابر و فضاهای شهری - جمع آوری و دفن بهداشتی زباله - حمل و نقل شهری - آموزش شهروندی - تعمیر و نگهداری زیرساخت‌های شهری می‌باشد.
- ۹- پست مدیریتی و سرپرستی: جایگاه سازمانی است که اشخاص متصدی آن وظیفه هدایت، نظارت، کنترل و سازماندهی کارکنان تحت مدیریت و سرپرستی خود و یا ارائه دهنده‌گان خدمات به شهرداری را بهدهد دارند.
- ۱۰- پست پشتیبانی: جایگاه سازمانی است که اشخاص متصدی آن عهده دار مشاغلی هستند که وظایف آن مشاغل بطور مستقیم در جهت تحقق اهداف شهرداری نبوده بلکه زمینه‌ها و موجبات انجام وظایف و اهداف اصلی شهرداری را فراهم می‌آورند و به واحدهای ذیربسط در شهرداری خدمت ارائه می‌دهند.
- ۱۱- پست بانام: جایگاه سازمانی است که اختصاص به فرد معینی داشته و بر اساس ضوابط و مقررات مربوط ایجاد شده و یا می‌شود و با خروج فرد متصدی به هر دلیلی از آن پست، از ساختار سازمانی حذف می‌گردد.
- ۱۲- سازمان وابسته: سازمان وابسته بر اساس اختیارات ناشی از ماده ۵۴ قانون شهرداری بمنظور انجام امور سیاستگذاری، برنامه ریزی، کنترل، نظارت و انجام بخشی از امور تصدی‌گری شهرداری که با توجه به ماهیت آن وظایف، قابل انجام در ستاد شهرداری یا منطقه نمی‌باشند، ایجاد می‌شود. سازمان وابسته دارای اختیارات اداری و مالی است و از حیث قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مالی و معاملاتی تابع شهرداری می‌باشد.
- ۱۳- موسسه/شرکت وابسته: موسسه/شرکت وابسته بمنظور انجام بخشی امور تصدی‌گری یک یا چند شهرداری و بر اساس اختیارات ناشی از ماده ۸۴ قانون شهرداری تاسیس می‌شود و دارای شخصیت حقوقی مستقل است و مطابق با مفاد اساسنامه مصوب به صورت خودگردان و خودکفا اداره خواهد شد و بیش از ۵۰ درصد سهام

آن متعلق به یک یا چند شهرداری بصورت مشترک می‌باشد. اساسنامه موسسه/شرکت وابسته بر اساس فرایند مذکور در ماده ۸۴ قانون شهرداری و بند ۱۵ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۷۵/۳/۱ و اصلاحیه‌های بعدی آن تهیه، تصویب و به مورد اجرا گذاشته خواهد شد. اینگونه موسسه/شرکت از حیث قوانین و مقررات تابع قانون تجارت و مقررات پیش‌بینی شده در اساسنامه خواهد بود.

۱۴-منطقه شهرداری: واحد سازمانی مشخصی است که از نظر سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مالی و معاملاتی تابع شهرداری است و بمنظور انجام بخشی از وظایف شهرداری در قسمتی از یک شهر با کارکردهای ویژه و سایر عوامل موثر با مرز جغرافیایی معین پیش‌بینی شده در برنامه‌ها و مطالعات شهری، در چارچوب دستورالعمل‌های مربوط در صورت لزوم ایجاد شده یا می‌شود.

۱۵-ناحیه شهرداری: واحد سازمانی مشخصی است که از نظر سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مالی و معاملاتی تابع شهرداری است و به منظور انجام بخشی از وظایف منطقه یا شهرداری در محدوده یک یا چند محله با مرز جغرافیایی معین پیش‌بینی شده در برنامه‌ها و مطالعات شهری، در چارچوب دستورالعمل‌های مربوط در صورت لزوم ایجاد شده یا می‌شود.

ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی

ماده ۴ - ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی به شرح زیر است.

۱ - امور چهارمین سطح سازمانی است که عهده‌دار انجام چند وظیفه از وظایف و ماموریت‌های شهرداری حسب مورد در ذیل شهردار، معاونت، اداره کل، دفتر، مدیریت، اداره و گروه قرار می‌گیرد و در راس آن مسئول امور قرار می‌گیرد. هر امور متناسب با وظایف و ماموریت‌های محوله حداقل دارای دو پست سازمانی تحت نظر مسئول امور خواهد بود. در مورد آن دسته از وظایف و ماموریت‌هایی که شهرداری از طریق بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکلهای حرفه‌ای و صنفی انجام می‌دهد، می‌توان واحد سازمانی امور را بدون پست سازمانی زیرمجموعه آن پیش‌بینی نمود.

۲ - گروه سومین سطح سازمانی است که عهده‌دار انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری می‌باشد و وجه غالب وظایف آن سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، مطالعات کاربردی است و در راس آن رئیس گروه قرار می‌گردد. هر گروه متناسب با وظایف و ماموریت‌های محوله حداقل دارای چهار پست سازمانی تحت نظر رئیس گروه خواهد بود.

۳- اداره سومین سطح سازمانی است که عهده دار انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری می‌باشد و وجه غالب وظایف آن اجرایی است و در راس آن رئیس اداره قرار می‌گردد. هر اداره متناسب با وظایف و ماموریت‌های محله حداقل دارای چهار پست سازمانی تحت نظر رئیس اداره خواهد بود.

۴- مدیریت دومین سطح سازمانی است که انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری را در زمینه فعالیت‌های سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، مطالعات کاربردی و یا اجرایی بر عهده دارد و در راس مدیریت، مدیر قرار می‌گیرد. این واحد سازمانی تنها برای شهرهای بالای دویست هزارنفر و مراکز استان‌ها قابل پیش‌بینی است. هر مدیریت متناسب با وظایف و ماموریت‌های محله حداقل دارای هشت پست سازمانی است. مدیریت را می‌توان از واحدهای سازمانی اداره، گروه، امور و یا حسب ماموریتها و وظایف محله، پستهای سازمانی که بطور مستقیم تحت نظارت مدیر سازماندهی می‌شود، ایجاد نمود.

۵- اداره کل دومین سطح سازمانی است که عهده‌دار انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری می‌باشد و وجه غالب وظایف آن اجرایی است. در راس اداره کل، مدیر کل قرار می‌گیرد. این واحد سازمانی تنها برای شهرهای بالای یک میلیون نفر قابل پیش‌بینی است. هر اداره کل متناسب با وظایف و ماموریت‌های محله حداقل دارای شانزده پست سازمانی است. اداره کل را می‌توان از واحدهای سازمانی اداره، گروه، امور و یا حسب ماموریتها و وظایف محله، پستهای سازمانی که بطور مستقیم تحت نظارت مدیر کل سازماندهی می‌شود، ایجاد نمود. در صورتیکه در ذیل اداره کل چهار اداره، گروه یا بیشتر قرار گیرد، یک پست معاون مدیر کل قابل پیش‌بینی است.

۶- دفتر دومین سطح سازمانی است، که عهده‌دار انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری می‌باشد و وجه غالب وظایف آن سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و مطالعات کاربردی است. در راس دفتر مدیر کل قرار می‌گیرد. این واحد سازمانی تنها برای شهرهای بالای یک میلیون نفر قابل پیش‌بینی است. هر دفتر متناسب با وظایف و ماموریت‌های محله حداقل دارای شانزده پست سازمانی است. دفتر را می‌توان از واحدهای سازمانی اداره، گروه، امور و یا حسب ماموریتها و وظایف محله، پستهای سازمانی که بطور مستقیم تحت نظارت مدیر کل سازماندهی می‌شود، ایجاد نمود. در صورتیکه در ذیل دفتر چهار گروه، اداره یا بیشتر قرار گیرد، یک پست معاون مدیر کل قابل پیش‌بینی است.

۷- معاونت بالاترین سطح سازمانی است که انجام بخشی از وظایف و ماموریت‌های شهرداری را بر عهده دارد و در راس آن، معاون قرار می‌گیرد. هر معاونت از واحدهای سازمانی متناسب با حجم و نوع وظایف و ماموریت‌های مورد نظر تشکیل می‌شود.

فعالیت‌های تحت نظر مستقیم شهردار

ماده ۵- فعالیت‌ها و ماموریت‌های زیر می‌توانند تحت نظر مستقیم شهردار قرار گیرند.

- ارتباطات و امور بین الملل
- حراست
- بازرسی و پاسخگوئی به شکایات
- حسابرسی و امور مجتمع
- امور حقوقی
- ماموریت‌هایی که حسب قوانین و مقررات ذیربطر و با تشخیص سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور اداره آنها می‌تواند تحت نظر مستقیم شهردار صورت می‌پذیرد.
- در شهرداری‌های بالای یک میلیون نفر جمعیت می‌توان یک پست قائم مقام شهردار پیش‌بینی نمود.

ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در منطقه و ناحیه شهرداری

ماده ۶- از واحدهای سازمانی معاونت، اداره، گروه و امور با توجه به ویژگی‌های هر یک، حسب مورد می‌توان برای سازماندهی منطقه و ناحیه شهرداری استفاده نمود.

ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در سازمان وابسته

ماده ۷- سازمان‌های وابسته در ذیل معاونت‌های شهرداری و یا بطور مستقیم تحت نظر شهردار سازماندهی می‌شوند. از واحدهای سازمانی معاونت، اداره، گروه و امور با توجه به ویژگی‌های هر یک، حسب مورد می‌توان برای سازماندهی سازمان وابسته استفاده نمود. در راس سازمان وابسته رییس سازمان قرار دارد. با توجه به اینکه سازمان وابسته علاوه بر اجرای ماموریت‌های محوله عهدهدار سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، کنترل و نظارت می‌باشد، در صورت ایجاد سازمان

وابسته، شهرداری نمی‌تواند برای ماموریتی که برای انجام آن سازمان ایجاد شده است، واحد سازمانی در ستاد و مناطق شهرداری پیش‌بینی نماید.

ماده ۸- عناوین، ضوابط و شرایط ایجاد سازمانهای وابسته به شهرداری به شرح زیر می‌باشد:

ردیف	نام سازمان	ضوابط و شرایط ایجاد سازمان
۱	عمران و بازآفرینی فضاهای شهری	<ul style="list-style-type: none"> • وجود حداقل صد هکتار مجموع بافت فرسوده، تاریخی و اسکان غیر رسمی مصوب • و حداقل پنجاه میلیارد ریال متوسط میزان اعتبار صرف شده در حوزه بافت‌های فرسوده، تاریخی و اسکان غیر رسمی در سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان • و حداقل پانصد میلیارد ریال متوسط عملکرد بودجه عمرانی در سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان
۲	سیما، منظر و فضای سبز شهری	<ul style="list-style-type: none"> • وجود حداقل ۱۰ متر مربع سرانه فضای سبز شهری در محدوده و حریم شهر • و وجود حداقل ۱۰۰ هکتار فضای سبز تجهیزشده شهری عمومی (کارکردهای اجتماعی)
۳	آتش نشانی و خدمات ایمنی	<ul style="list-style-type: none"> • وجود حداقل دو ایستگاه آتش نشانی مستقل • و انجام حداقل ۴۵۰ عملیات اطفاء و امداد در سال بر اساس متوسط سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان • تبصره- در شهرهای با درجه آسیب‌پذیری بالا شامل همچواری با گسل زلزله بر اساس تایید مراجع قانونی ذیربطری یا وجود شهرک‌های صنعتی و گروه صنایع و کارخانجات تولیدی در محدوده و حریم قانونی شهر یا وجود ساختمان‌های متعدد بلند مرتبه در محدوده و حریم قانونی شهر در صورت داشتن حداقل دو ایستگاه آتش نشانی مستقل می‌توان سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی ایجاد نمود.
۴	مدیریت پسماند	<ul style="list-style-type: none"> • وجود طرح جامع مدیریت پسماند مصوب • و تولید حداقل ۱۵۰ تن در روز پسماند عادی

<ul style="list-style-type: none"> برخورداری از حداقل یک میدان مرکزی، یک بازار منطقه‌ای و یک بازار محله‌ای میوه، ترهبار و فرآورده‌های کشاورزی یا وجود حداقل ۵۰ هزار جواز کسب صادر شده فعال برای مشاغل شهری مشمول ساماندهی مشاغل 	ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی	۵
<ul style="list-style-type: none"> وجود آرامستان اصلی (مرکزی) تحت تملک شهرداری و وجود به طور متوسط حداقل ۴ تدفین در روز در طول سال منتهی به سال درخواست با تایید مراجع قانونی ذیربط 	مدیریت آرامستان‌ها	۶
<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن حداقل دویست هزار نفر جمعیت شهری و مراکز استان‌ها و وجود حداقل ۱۵۰ اتوبوس شهری فعال یا معادل آن تحت نظارت شهرداری برای جابجایی شهروندان (هر اتوبوس معادل ۲ میدی‌بوس، ۴ مینی‌بوس، ۸ ون و ۱۶ تاکسی می‌باشد). و وجود حداقل یک پایانه حمل و نقل برون شهری 	مدیریت حمل و نقل بار و مسافر <ul style="list-style-type: none"> در صورتیکه شهرداری بر اساس این ضوابط دارای سازمان مدیریت حمل و نقل بار باشد، عنوان این سازمان به سازمان مدیریت حمل و نقل مسافر تغییر می‌یابد. 	۷
<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن حداقل یک میلیون نفر جمعیت شهری و وجود حداقل ۳۰۰ کامیون فعال یا معادل آن تحت نظارت شهرداری برای جابجایی بار با پلاک انتظامی زرد (هر کامیون معادل ۲ کامیونت، ۴ ون‌باری، ۸ وانت می‌باشد). 	مدیریت حمل و نقل بار	۸
<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن حداقل دویست هزار نفر جمعیت شهری و مراکز استان‌ها و وجود مرکز کنترل ترافیک 	مدیریت و مهندسی شبکه حمل و نقل	۹
<ul style="list-style-type: none"> وجود حداقل ۲۵ مینی‌بوس شهری فعال یا معادل آن تحت نظارت شهرداری برای جابجایی شهروندان (هر اتوبوس معادل ۲ میدی‌بوس، ۴ مینی‌بوس، ۸ ون و ۱۶ تاکسی می‌باشد). 	مدیریت حمل و نقل	۱۰
<ul style="list-style-type: none"> وجود مصوبه احداث خط قطار شهری از شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور 	حمل و نقل ریلی	۱۱
<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن حداقل دویست هزار نفر جمعیت شهری و مراکز استان‌ها 	فرهنگی، اجتماعی و ورزشی	۱۲

<ul style="list-style-type: none"> • وجود حداقل ۲ فرهنگسرا با استانداردهای ابلاغی تحت مدیریت و نظارت شهرداری • وجود حداقل ۴ ورزشگاه، سالن ورزشی و زمین بازی با استانداردهای ابلاغی تحت مدیریت و نظارت شهرداری 		
<ul style="list-style-type: none"> • تامین بطور متوسط حداقل ۱۰ درصد از عملکرد کل بودجه شهرداری از محل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بر اساس تفریغ بودجه مصوب شهرداری در سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان • يا متوسط مجموع سقف قراردادهای مشارکتی و سرمایه‌گذاری در سه سال منتهی به سال درخواست تاسیس سازمان معادل ۲۵ درصد عملکرد بودجه 	۱۳	سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های مردمی
<ul style="list-style-type: none"> • مراکز استان‌ها • وجود مرکز داده با استاندارد TIA-902 Tier3 حداقل با • وجود زیرساخت ارتباطی استاندارد میان ساختمان‌های مختلف شهرداری و استانداری و دستگاه‌های استانی خدمت‌رسان • وجود زیرساخت ارتباطی استاندارد با شهرداری‌های استان 	۱۴	فناوری اطلاعات و ارتباطات

تبصره- در صورتی که پس از ابلاغ این ضوابط، وظایف قانونی جدیدی برای شهرداری‌ها در راستای تحقق مدیریت جامع شهری در مراجع قانونی ذیربطری به تایید و تصویب برسد، سازمان می‌تواند در موارد خاص با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به پیش‌بینی سازمانی جدید با ضوابط و شرایط لازم اقدام نماید.

ضوابط ایجاد واحدهای سازمانی در موسسه/شرکت وابسته

ماده ۹- سازماندهی موسسه/شرکت وابسته بر اساس ضوابط و مقررات پیش‌بینی شده در اساسنامه آن‌ها می‌باشد. موسسه/شرکت وابسته در ذیل معاونت‌های شهرداری و یا بطور مستقیم تحت نظر شهردار قرار می‌گیرند. کارمندان موسسه/شرکت وابسته از حیث قوانین و مقرراتتابع احکام پیش‌بینی شده در اساسنامه مصوب و قانون تجارت می‌باشند و شهرداری هیچ گونه تعهد و یا مسئولیت استخدامی در قبال این کارمندان ندارد و هرگونه ماموریت و انتقال کارکنان موسسه/شرکت وابسته به ستاد شهرداری، منطقه، ناحیه و سازمان‌های وابسته و سایر موسسات و شرکتهای

وابسته و بالعکس ممنوع می‌باشد. در صورت ایجاد موسسه/شرکت وابسته، شهرداری نمی‌تواند برای ماموریتی که برای انجام آن موسسه/شرکت وابسته ایجاد شده است سازمان وابسته پیش‌بینی نماید.

ضوابط کمی ساختار سازمانی

ماده ۱۰- ضوابط کمی حاکم بر طراحی ساختار سازمانی به شرح زیر است.

- ۱- برای شهرهای ده هزار تا یک میلیون و پانصد هزار نفر جمعیت، حداکثر به ازای هر هزار نفر جمعیت، دو پست سازمانی و به ازای هر دو هزار نفر بیشتر از یک میلیون و پانصد هزار نفر یک پست سازمانی برای ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمان‌های وابسته به استثناء سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی قابل پیش‌بینی می‌باشد. برای شهرهای با جمعیت کمتر از ده هزار نفر، بر اساس شرایط و ویژگی‌های خاص هر شهر تا سقف ۲۰ پست سازمانی قابل پیش‌بینی می‌باشد.
- ۲- سقف پست‌های سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی برای شهرهای زیر یک میلیون و پانصد هزار نفر جمعیت، حداکثر به ازای هر سه هزار نفر جمعیت دو پست سازمانی و به ازای هر هزار نفر بیشتر از یک میلیون و پانصد هزار نفر یک پست سازمانی قابل پیش‌بینی می‌باشد.
- ۳- نسبت تعداد پست‌های مدیریتی و سرپرستی به استثناء مستول امور، به تعداد کل پست‌ها در ساختار تفصیلی ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمان‌های وابسته به استثناء سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی حداکثر ۱۵ درصد می‌باشد.
- ۴- نسبت تعداد کل پست‌های پشتیبانی به تعداد کل پست‌ها در ساختار تفصیلی ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمان‌های وابسته به استثناء سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی حداکثر ۲۰ درصد می‌باشد.
- ۵- نسبت تعداد کل پست‌های ستاد شهرداری در شهرداری‌های بالای دویست هزار نفر جمعیت به تعداد کل پست‌ها در ساختار تفصیلی ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمان‌های وابسته به استثناء سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی حداکثر ۲۵ درصد می‌باشد.
- ۶- شهرداری‌های بالای یک میلیون نفر جمعیت می‌توانند حداکثر (۶) معاون شهردار، شهرداری‌های پانصد هزار نفر جمعیت تا یک میلیون نفر جمعیت حداکثر (۵) معاون شهردار، شهرداری‌های دویست هزار نفر جمعیت تا پانصد هزار نفر جمعیت حداکثر (۴) معاون شهردار و شهرداری‌های پنجاه هزار نفر جمعیت تا دویست هزار نفر جمعیت شهرداری‌ها حداکثر (۳) معاون شهردار و شهرداری‌های ۵۰ هزار نفر جمعیت تا پنجاه هزار نفر جمعیت

حداکثر (۱) معاون شهردار در ساختار سازمانی خود پیش‌بینی نمایند. به شهرداری‌های مراکز استان با کمتر از دویست هزارنفر جمعیت حداکثر (۴) معاون شهردار تعلق می‌گیرد. در صورتی که پس از ابلاغ ضوابط سازماندهی شهرداری‌ها، وظایف قانونی جدیدی برای شهرداری‌ها در راستای تحقق مدیریت جامع شهری در مراجع قانونی ذیربیط به تصویب برسد، سازمان می‌تواند در موارد خاص با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از محدودیت این بند عدول نماید.

-۷- تعداد پست مشاور زیر نظر شهردار برای شهرداری‌های بالای دویست هزارنفر جمعیت و مراکز استان‌ها حداکثر به تعداد معاونین آن خواهد بود.

فرایند طراحی و تصویب ساختار سازمانی

ماده ۱۱- ساختار سازمانی و سقف پست‌های سازمانی مصوب پس از یک دوره چهارساله مناسب با سیاست‌ها و راهبردهای جدید مورد بازنگری و تصویب مجدد قرار خواهد گرفت. فرایند تهیه و تصویب ساختار سازمانی در شهرداری ها به شرح زیر است:

۱- انجام مطالعات لازم درخصوص معماری و طراحی سازمانی به منظور تهیه ساختار سازمانی شامل توزیع اختیارات و مسئولیتها در قالب ستاد، مناطق، نواحی، سازمانهای وابسته و موسسات/شرکتهای وابسته توسط شهرداری با رعایت سیاستهای موضوع ماده ۲ این ضابطه و طرق ذیل برای انجام وظایف و ماموریت‌های شهرداری

الف- خرید خدمات از بخش‌تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از قبیل امور عمرانی و زیربنایی، خدمات شهری، تهیه طرح‌های توسعه شهری، حمل و نقل عمومی و سایر امور تصدی‌گری شهرداری

ب- مشارکت با بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی از طریق اجاره، واگذاری امکانات، امتیازات، تجهیزات و منابع فیزیکی

ج- واگذاری مدیریت واحدهای شهرداری به بخش تعاونی، خصوصی، سمن‌ها، نهادها و تشکل‌های حرفه‌ای و صنفی با پرداخت تمام و یا بخشی از هزینه تمام شده خدمات

د- انجام بخشی از امور تصدی‌گری توسط موسسه/شرکت وابسته در صورت عدم امکان استفاده از شیوه‌های الف تا ج

- ۶- انجام بخشی از وظایف تصدی‌گری توسط ستاد شهرداری، منطقه، ناحیه، سازمان وابسته در صورت عدم امکان استفاده از شیوه‌های الف تا د
- ۲- تهیه و تنظیم نمودار سازمانی برای ستاد شهرداری، مناطق، نواحی، به همراه عناوین سازمانهای وابسته و موسسات/شرکتهای وابسته توسط شهرداری و ارسال آن به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور براساس ضوابط ساختار سازمانی شهرداری‌ها با اطلاع شورای اسلامی شهر جهت تصویب و ابلاغ.
- ۳- تهیه و تنظیم سازمان تفصیلی ستاد شهرداری، مناطق، نواحی و سازمانهای وابسته، در سقف پست‌های سازمانی مصوب و نمودار سازمانی تایید شده با رعایت ضوابط ابلاغی و ارائه آن به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور.
- ۴- انجام تغییرات لازم بر روی اساسنامه موسسات/شرکتهای وابسته و پیشنهاد اساسنامه اصلاحی به شورای اسلامی شهر و ارائه آن پس از تصویب شورای اسلامی شهر، به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور.
- ضوابط تشکیلاتی شهرداری‌ها در ۱۱ ماده و یک تبصره و دوازده صفحه در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲ به تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور رسیده است.

۱۱۶۴۵ شماره نامه:

۹۲، ۲، ۲ تاریخ نامه:

پرست:

(۰)

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

بسم تعالیٰ

برادر ارجمند جناب آقای خندان دل
معاون محترم وزیر کشور و رئیس سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

بسلام

پیرو بررسیهای مشترک در خصوص ضوابط ساختار سازمانی شهرداری ها و بازگشت به نامه شماره ۳۷۳۴ مورخ ۱۳۹۴/۲/۱ آن سازمان به استناد تبصره ذیل ماده ۱۱۲ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ و اصلاحیه های بعدی آن، « ضوابط تشکیلاتی شهرداری ها » با رعایت موارد ذیل جهت اجرا، به پیوست در يازده ماده و یک تبصره و دوازده صفحه ابلاغ می گردد.

۱- تعداد پست های در نظر گرفته شده برای هر شهرداری در بخش ضوابط کمی ساختار سازمانی شهرداری ها،

بصورت حداکثری می باشد، بنابراین لازم است تا در بررسی تشکیلات شهرداری ها با توجه به عواملی نظیر وسعت شهر، پراکندگی جمعیت، درآمد شهرداری، شرایط اقلیمی و سایر عوامل تاثیرگذار، تعداد پست های سازمانی شهرداری با رعایت سایر ضوابط کمی در سقف مذکور بررسی و ابلاغ شود.

۲- نسخه ای از ساختار سازمانی شهرداری ها که بر اساس ضوابط پیوست تهیه و به تایید رسیده است به این سازمان ارسال شود.

۳- این سازمان نظارت های لازم را به نحوه اجرای ضوابط ابلاغی در شهرداری ها بعمل آورده و عدول از ضوابط مذکور تخلف محسوب شده و در صورت مشاهده هر گونه انحراف، ساختار سازمانی ملغی الاثر و ابطال می شود.

۴- با ابلاغ این ضوابط تمامی اختیارات گذشته که به وزارت کشور در این حوزه تفویض گردیده است ملغی الاثر اعلام می گردد.

محمود عسکری آزاد

جانشین رئیس در توسعه مدیریت و سرمایه انسانی

رونوشت:

معاونت نوسازی اداری جهت نظارت و اقدام لازم بر حسن اجرای ضوابط